

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/147/2014
Identifikačné číslo spisu:	3014200001
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3014200001.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa Q. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, AK Sibírska 4, Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/1/2014-27 zo dňa 4. septembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/1/2014-27 zo dňa 4. septembra 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil v súlade s ust. § 250q ods. 2 O.s.p. ako zákonné rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25. novembra 2013, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok, pretože nesplnil podmienky uvedené v § 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov s tým, že nárok na starobný dôchodok mu vznikne dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov, t. j. dňa X. B. XXXX.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom. Zistil, že navrhovateľ nie je poberateľom dávky výsluhového zabezpečenia, pretože nezískal obdobie výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.; základnú vojenskú službu vykonával od 16. augusta 1971 do 27. júla 1973 v I. kategórii funkcií, ďalšiu službu v škole od 28. júla 1973 do 31. júla 1973 v I. kategórii funkcií. V služobnom pomere vojaka z povolania bol zaradený od 1. augusta 1973 do 31. decembra 1991 v I. kategórii funkcií a v období od 20. septembra 1979 do 31. decembra 1991 v II. kategórii funkcií. Navrhovateľ teda získal v I. kategórii funkcií 8 rokov a 37 dní, v II. kategórii funkcií 12 rokov a 106 dní a keďže jeho služobný

pomer netrval do 31. decembra 1999, nevznikol mu nárok na starobný dôchodok k 8. septembru 2011, ale až dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov, t. j. dňa X. B. XXXX.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom poukázal na skutočnosť, že od 01.09.1969 do 27.07.1973 absolvoval 4-ročnú Vojenskú strednú odbornú školu automobilového smeru v Nitre a ako jej absolvent podliehal brannému zákonu č. 92/1949 Zb. s osobným rozsahom brannej povinnosti počnúc 1. januárom roku, kedy dovŕšil vek 17 rokov. Navrhovateľ preto žiada započítanie tejto doby od 17. roku veku študenta VSOŠ pre účely starobného dôchodku (a nie iba 3. a 4. ročník). Poukázal na znenie vtedy platného Zákonníka práce s tým, že sa mu musí zarátat ako študentovi 1. a 2. ročníka VSOŠ toto obdobie ako I. kategória funkcií, čím by sa odstránila pretrvávajúca diskriminácia. Štyri ročníky tejto školy chápe ako jednoliaty celok a delenie na 1. a 2. ročník a zvlášť 3. a 4. ročník považuje za nezmyselné. Namietal tiež zákonnú podmienku nepretržitého zamestnania do 31.12.1999 v službe I. (II.) kategórii funkcií, pretože ide o neprípustnú retroaktivitu.

Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25. novembra 2013 zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania vo výške 438,33 € podľa pripojeného vyčíslenia.

Podaním zo 07.09.2015 doplnil svoje odvolanie odkazom na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Sd/216/2013 zo 06.06.2014, z ktorého vyplýva, že všetka doba strávená vo vojenských školách pri príprave na službu vojaka z povolania pred prijatím do služby je ostatná vojenská služba, ktorú by mal posudzovať VÚSZ.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležité právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Po citácii relevantných právnych predpisov uviedla, že navrhovateľ nie je poberateľom dávky výsluhového zabezpečenia, v služobnom pomere I. kategórie funkcií získal 8 rokov a 37 dní, v II. kategórii funkcií 12 rokov a 106 dní a jeho služobný pomer netrval do 31. decembra 1999, preto mu nárok na starobný dôchodok k 8. septembru 2011 nevznikol.

Odporkyňa preto trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil. Namietala tiež vyčíslenie trov konania, ktoré vychádza z nesprávneho výpočtového základu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28.10.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil zákonnosť tohto rozhodnutia odporkyne.

Z obsahu spisu je nesporné, že predmetom tohto konania je preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25. novembra 2013, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok k 8. septembru 2011, pretože nespĺňa zákonné podmienky. V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ nie je poberateľom dávky výsluhového zabezpečenia, nakoľko nezískal obdobie výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa

zákona č. 328/2002 Z. z., ani že v služobnom pomere I. kategórie funkcií získal celkom 8 rokov a 37 dní, v II. kategórii 12 rokov a 106 dní a jeho služobný pomer netrval do 31.12.1999. Z týchto dôvodov krajský súd považoval preskúmané rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom (§ 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. a § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov) a stotožnil sa so záverom odporkyne, že podľa v súčasnosti platných právnych predpisov nárok na starobný dôchodok vznikne navrhovateľovi až dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov, t. j. dňa X. B. XXXX.

Vychádzajúc z obsahu odvolania, navrhovateľ vidí nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia v tom, že do I. kategórie funkcií mu nebolo započítané celé obdobie štúdia na Vojenskej strednej odbornej škole, ale len 3. a 4. ročník, pričom žiada zohľadniť aj obdobie štúdia v 1. a 2. ročníku v I. kategórii funkcií. Ako vyplýva z listu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zo dňa 26.09.2014, ktorý navrhovateľ pripojil k podanému odvolaniu, toto obdobie nebolo zaradené do zvýhodnenej pracovnej kategórie a nakoľko v súčasnosti účinný zákon č. 461/2003 Z.z. upustil od zaradovania zamestnaní do pracovných kategórií pre účely vzniku nároku na dávky dôchodkového poistenia, prípadné dodatočné zaradenie už nie je možné. Navyše preskúmané rozhodnutie sa týka starobného dôchodku zo všeobecného systému dôchodkového poistenia, a navrhovateľ v odvolaní sám uvádza, že posúdenie tohto obdobia patrí príslušnému útvaru Ministerstvu obrany SR, a nie odporkyni. Na závere o nedôvodnosti tejto odvolacej námietky nemení nič ani rozsudok krajského súdu v Bratislave, na ktorý navrhovateľ poukázal v doplnení svojho odvolania, pretože ďalšou podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 174 odseku 2 zákona č. 100/1988 Zb. je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999, čo v prípade navrhovateľa nebolo splnené (navyše od 01.07.2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov ustanovenia § 132 zákona č. 100/1988 Zb. nepoužívajú). Neobstojí pritom ani námietka navrhovateľa, že toto ustanovenie nemalo byť aplikované, pretože ide o neprípustnú retroaktivitu.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť rozdiel medzi nepravou a pravou retroaktivitou, ktorým sa zaoberá napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Szd 1/2010 zo dňa 29. septembra 2011: „K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napr. vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť (skôr, než začal existovať).

Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúcnosti prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúca práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy“.

Podľa názoru odvolacieho súdu namietané ustanovenie nevykazuje znaky pravej retroaktivity, v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Okrem toho v právnom štáte platí princíp prezumpcie ústavnosti - len Ústavnému súdu Slovenskej republiky prislúcha vysloviť, či určitá norma alebo jej časť, či ustanovenie, je alebo nie je v dôsledku obsiahnutej pravej - neprípustnej - retroaktivity - protiústavná a teda v právnom štáte neprípustná.

Z vyššie uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25. novembra 2013 za vydané v súlade so zákonom, preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni náhrada trov nepatrí zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.